

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VIII. volební období

Pozměňovací návrhy k vládnímu návrhu

ZÁKONA

**kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony
(sněmovní tisk 207)**

Předkladatel: Kateřina Valachová

K části první (Změna zákona o obchodních korporacích), Čl. I

- 1. V bodě novely 498 se v § 448a odstavec 8 zrušuje a odstavec 9 se přečísluje a v § 448b se odstavec 4 zrušuje a odstavce 5 a 6 se přečísľují.**

Odůvodnění:

Zákon o obchodních korporacích je postaven na principu, kdy orgán/osoba, která je oprávněna volit, má též právo odvolávat. Navrženým ustanovením dochází k narušení uvedené pravomoci. Dochází k narušení proporcionality mezi působnostmi jednotlivých orgánů.

Člen dozorčí rady volený zaměstnanci je odvolatelný těmito zaměstnanci, tak jak je stanoveno v nově vkládaném ustanovení § 448a odst. 1. Není důvod, proč rozšiřovat oprávnění odvolat člena dozorčí rady voleného zaměstnanci valnou hromadou.

Současně odkazujeme na rozpor tohoto ustanovení s rozhodnutím Nejvyššího soudu (sp. zn. 29 Odo 839/2006), podle kterého je obecně nepřípustné omezovat práva plynoucí z členství v dozorčí radě zástupce zvoleného zaměstnanci.

Stejný princip je třeba uplatnit i u člena dozorčí rady jmenovaného akcionářem v § 448b.

- 2. Bod 494 zní: „494. V § 448 odst. 1 se doplňuje druhá věta, která zní:**

„Počet členů dozorčí rady musí být dělitelný třemi, jde-li o společnost, v níž zaměstnanci volí jednu třetinu členů dozorčí rady.“.

- 3. Bod 495 zní: „495. Ustanovení § 448 odst. 2 zní:**

„Členy dozorčí rady volí a odvolává valná hromada, nestanoví-li zákon jinak. Jde-li o společnost s více než 500 zaměstnanci v pracovním poměru v první den účetního období, v němž má být do funkce ustanoven člen dozorčí rady, volí jednu třetinu členů dozorčí rady zaměstnanci společnosti. Stanovy mohou určit vyšší počet členů dozorčí rady volených zaměstnanci, avšak tento počet nesmí být větší, než počet členů volených valnou hromadou; mohou rovněž určit, že zaměstnanci volí část členů dozorčí rady i při menším počtu zaměstnanců společnosti.“.

Odůvodnění bodů 2 a 3:

Podle § 448 odst. 1 a odst. 2 návrhu zákona, by zaměstnanci společnosti mohli nadále volit jen jednoho člena dozorčí rady, zatímco nyní mohou volit jednu třetinu členů dozorčí rady a podle § 448 odst. 8 návrhu zákona, by valná hromada mohla člena dozorčí rady zvoleného zaměstnanci odvolat, je-li pro to dán závažný důvod spočívající ve výkonu funkce člena dozorčí rady voleného zaměstnanci, zejména porušil-li závažně nebo opakovaně své povinnosti.

V důvodové zprávě k návrhu zákona je změna, že by zaměstnanci mohli volit jen jednoho člena dozorčí rady, kterou navrhlo ze všech ministerstev, v jejichž působnosti působí obchodní společnosti s majetkovou účastí státu, pouze Ministerstvo financí, odůvodněna ničím nedoloženým tvrzením, že „s ohledem na některé negativní zkušenosti s fungováním tohoto institutu v praxi (nezájem zaměstnanců fungovat v dozorčích radách, jejich pasivní přístup, přílišná loajalita k představenstvu aj.)“.

Zastupování zaměstnanců v řídicích orgánech obchodních společností je významným evropským základním právem, které je zakotveno v Chartě základních sociálních práv zaměstnanců Evropské unie přijaté v roce 1989, zmiňuje se o něm 5. předvětí nové evropské Smlouvy, které je potvrzuje, a konečně článek 153 odst. 1 písm. f) Smlouvy výslovně stanoví, že unie podporuje a završuje aktivity členských zemí mj. při zastupování a kolektivní

obraně zájmů zaměstnanců a zaměstnavatelů, včetně účasti při rozhodování o obchodní politice. Problematice zastupování zaměstnanců v řídicích orgánech obchodních společností se věnuje Statut Evropské společnosti, Statut evropské družstevní společnosti a směrnice o přeshraničních (nadmárodních) fúzích.

Národní úpravy zastupování zaměstnanců v řídicích orgánech obchodních společností vznikají od roku 1950, kdy byl přijat první takový zákon v Německu, poté v 70. letech přijaly obdobné zákony další členské země Evropské unie, a to Nizozemsko, Dánsko, Lucembursko, Švédsko, Portugalsko a Irsko. Následovaly v 80. letech Francie, Řecko, Polsko a Maďarsko a na počátku 90. let Finsko, Československo (1990), Slovinsko, Francie, Polsko s novou úpravou, obdobně jako po rozdělení Československa Česká republika v roce 1997.

Česká právní úprava podnikové správy vychází do velké míry z německorakouského modelu dvoustupňového systému, v němž se na procesu rozhodování podílí představenstvo a dozorčí rada a zaměstnanci jsou oprávněni vysílat své zástupce do dozorčí rady ve státních i soukromých společnostech.

Dozorčí rada dohlíží na činnost představenstva a na činnost společnosti obecně. Její členové jsou oprávněni nahlížet do veškerých dokladů a záznamů týkajících se činnosti společnosti, kontrolovat účetnictví a rozvahu. Pokud to vyžadují zájmy společnosti, je dozorčí rada oprávněna svolat valnou hromadu a předkládat jí opatření, která navrhuje. Souhlas dozorčí rady je požadován při nabývání nebo převádění majetku překračujícího jednu třetinu jmění společnosti. Pravomoci dozorčí rady mohou dále rozšiřovat stanovy: mohou například stanovit, že dozorčí rada volí a odvolává členy představenstva.

Ve státních podnicích je zastoupení zaměstnanců v dozorčí radě povinné bez ohledu na počet zaměstnanců podniku. Orgány státních podniků tvoří ředitel odpovědný za řízení každodenních záležitostí společnosti a dozorčí rada, která dohlíží na rozhodnutí ředitele a na podnikatelskou činnost. Podobně jako v soukromém sektoru mají zaměstnanci právo jmenovat jednu třetinu členu dozorčí rady.

Ve státních podnicích stanoví pravidla volby zaměstnavatel po dohodě s místní odborovou organizací. Členy rady volenými zaměstnanci se mohou stát pouze zaměstnanci. Bez ohledu na oblast činnosti mají členové rady volení zaměstnanci stejná práva a povinnosti jako ostatní členové volení valnou hromadou (v akciových společnostech) nebo jmenování státem (ve státních podnicích).

Argumentace proč by zaměstnanci mohli volit jen jednoho člena dozorčí rady je účelová, nebyly uvedeny žádné informace, zejména analytické údaje potvrzující uvedené tvrzení. Naopak v radě velkých akciových společností se toto zastupování zaměstnanců osvědčuje, dává možnost přenášet do řídicích a dozorčích orgánů akciových společností informace o názorech zaměstnanců a o jejich potřebách a podílet se na kontrole správy akciových společností v zájmu ochrany práv zaměstnanců.

Protože navržená změna právní úpravy je rozporu s praxí existující v nejvyspělejších a ekonomicky nejsilnějších zemích Evropské unie i s jejími základními právními principy, které nově formuluje i Evropský pilíř sociálních práv, zahrnujícími participaci zaměstnanců na řízení podniků, navrhuje se tímto návrhem zachovat v této otázce současnou českou právní úpravu založenou na volbě jedné třetiny členů dozorčí rady zaměstnanci.